

Kunnen de begroting en de jaarstukken compacter?

Quality In Everything We Do

Heeft u als raadslid ook het gevoel dat de begroting en de jaarstukken steeds omvangrijker worden? Steeds meer tekst, steeds meer uitleg, steeds meer details en steeds meer gegevens. En de bijkomende vraag: krijgt u daardoor wel meer informatie? U bent niet de enige die de eerste vraag bevestigend zal beantwoorden en de tweede ontkennend. De begroting en de jaarstukken zijn omvangrijk en kunnen compacter: minder gegevens en meer en betere informatie. Hoe kan het anders? Bent u ook toe aan een lean begroting en jaarrekening? Lees er alles over in het artikel in het blad [Overheid](#) van Ernst & Young. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Reinier Gosselink, tel. (088) 407 61 71, email: reinier.gosselink@nl.ey.com

Hieronder het artikel uit het blad Overheid

Bestuurders van gemeenten hebben in het afgelopen jaar veel besluiten genomen over bezuinigingen. Bezuinigingen in de volle breedte van hun diensten. Op het gebied van werk en inkomen, cultuur, recreatie en sport, in de grondexploitaties, hogere belastingen en veel ombuigingen in de bedrijfsvoering.

Is de begroting 2012 reëel?

Al die voorstellen zijn – als het goed is – verwerkt in de begroting 2012 en volgende jaren. De verwerking hiervan heeft een grote impact gehad op de organisatie. Het opstellen van de begroting van 2012 en volgende jaren vroeg om een andere manier van denken, soms een andere wijze van begroten en ook zijn administratietechnische aanpassingen in de begrotingen aangebracht.

Een andere manier van denken, een andere werkwijze:

In voorgaande jaren is bij het opstellen van de begroting meer gedacht vanuit kaasschaafmethodes en vanuit kortingen op keiharde euro's. Het opstellen van de begroting 2012 vroeg ambtenaren en bestuurders te denken in besparingen vanuit het uitvoeren van gemeentelijke diensten. Welke diensten nog wel, welke niet, welke minder, etc. Het in beeld hebben van de koppeling tussen prestaties en harde euro's is daarbij essentieel. Maar hebben gemeenten de prestaties goed (genoeg) in beeld en financieel vertaald? En heeft dat geleid tot een goede begroting over het jaar 2012?

Technische aanpassingen in de begroting:

Technische aanpassingen in de begroting kunnen voortkomen uit het anders toepassen van grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, zoals bijvoorbeeld het aanpassen van afschrijvingspercentages voor activa met een economisch nut, het aanpassen van de systematiek van resultaatneming in grondexploitaties, het rente-beleid en het anders omgaan met het activeren van activa met een maatschappelijk nut. Ook zijn activa verkocht waardoor de financiële positie van de gemeente/provincie sterk is verbeterd. Immers stille reserves werden omgezet in reserves. Veel gemeenten en provincies hebben hun aandelen in het energiebedrijf verzilverd. Dit levert een betere financiële positie op, maar een lagere begroting vanwege de lagere inkomsten uit rente dan uit aandelen.

De risico's in de begroting:

Anders denken en anders doen hebben geleid tot het aanpassen van de begrotingssystematiek, de benadering van begroten, minder ruimte en meer risico's en tot technische aanpassingen. Ambtenaren en bestuurders hebben anders naar de toekomst moeten kijken. De belangrijkste vraag is dus voor het jaar 2012: Hoe zeker zijn zij van het realistische gehalte van de begroting van uw gemeente? En er is nog een andere vraag: hoe

groot is de flexibiliteit van de financiële positie en de begroting van de gemeente? Zit er nog rek in of is de rek er volledig uit?

Meer informatie?

Wilt u meer informatie over de risico's in de begroting? Ernst & Young Public Finance kan u helpen met onder meer de volgende diensten:

- Is uw begroting 2012 reëel?
- Welke risico's zitten er in uw begroting?
- Hoe flexibel is uw financiële positie?

Kunnen de begroting en de jaarstukken compacter?

Het is alweer bijna acht jaar geleden dat het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in werking trad, gelijktijdig met de verplichte rechtmatigheidscontrole bij gemeenten en provincies. De normen voor de inrichting van de informatiecycclus voor gemeenten en provincies werden op dat moment vanuit dat tijdsbeeld in het Besluit Begroting en Verantwoording vastgelegd. Het BBV geeft de minimale eisen weer waaraan de informatie-cyclus moet voldoen en op basis waarvan begroting en jaarstukken moeten worden ingericht. Het BBV geeft dus minimumeisen voor begroting en jaarstukken. De indeling van de begroting en jaarstukken is voorge-schreven, maar de vormgeving daarvan is vrij. Het huidige tijdsbeeld. Bijna alle gemeenten en provincies moeten bezuinigen. Bezuinigen op producten en diensten én bezuinigen op de bedrijfsvoering.

De informatiecycclus is het sluitstuk van de bedrijfsvoering. In de begroting is aangegeven welke doelstellingen er zijn, hoe deze worden bereikt en wat het mag kosten. Daarnaast wordt in de paragrafen op verschillende onderdelen (zoals het weerstandsvermogen, de bedrijfsvoering, de kapitaalgoederen, treasury, etc.) aangegeven wat het verwachte beleid is, wat we willen bereiken en hoe dat zal worden uitgevoerd. In de tussentijdse informatie wordt over de voortgang van de realisatie gerapporteerd en in de jaar-stukken over het eindresultaat van het jaar, zowel over de behaalde doelstellingen, de wijze waarop als de gerealiseerde kosten. Daarbij wordt de realisatie afgezet tegenover de prognose en moet een toelichting op de verschillen worden gegeven. Verplicht. Een mooie, ronde cyclus. Maar is deze efficiënt? Jazeker, de opzet is zeer efficiënt zelfs. Het 'plan, do, act en check'-systeem komt prima tot uitdrukking. Maar het zit hem in de uitvoering, die kan veel korter en compacter.

Wat zien we in de praktijk van de begroting en de jaarstukken:

De begroting en de jaarstukken zijn veelal lijvige stukken. Stukken die vaak enorm veel tijd vragen van de samenstellers, maar ook van de lezers van deze documenten. Voor deze stukken zijn de minimumregels in het BBV vastgelegd. De toepassing hiervan is dus wettelijk verplicht. Waar kan het dan minder? Bestudering van de informatiestukken leert ons het volgende:

- De begroting en de jaarstukken bevatten veel teksten om uit te leggen hoe het informatiedocument in elkaar steekt en waarom bepaalde dingen op een bepaalde manier zijn samengesteld. Vaak overbodige informatie.
- De doelstellingen zijn zeer uitgebreid opgeschreven. Kortere en bondige doel-stellingen en acties leveren een enorme winst om de compactheid te bereiken.
- De paragrafen zijn enorm lang. Hierin zitten ook mogelijkheden voor een grote winst.

Vragen vooraf

De vraag is dan: wie maken de begroting en de jaarstukken dan zo omvangrijk? Daar zijn we allemaal zelf bij. Hoe meer we met elkaar aan de voorkant willen afspreken des te dikker

wordt de begroting en daarmee ook de jaarstukken. Dus als u korter wilt rapporteren dan moet er compacter worden begroot. Hoe kan dat? Op zich niet moeilijk. Het complexe zit hem vaak in het bereiken van de eenvoud. Eenvoudig begroten en rapporteren is heel moeilijk en vraagt in beginsel veel tijd en communicatie. Immers verandering vraagt om aandacht en energie.

Wijzigingen roepen reacties op en ook veel vragen. Toch beginnen? Ja, toch beginnen met het compacter maken van de begroting en de jaarstukken! De vraag is dan hoe? Hoe kan de begroting compacter. Hoe kun je de begroting inkorten? Hoe kan deze compacter? Bij deze vragen moet eerst antwoord gezocht worden op een aantal voorwaardelijke vragen. Vragen als:

- Willen we het allemaal korter en bondiger? (waar een wil is, is een weg);
- Staat iedereen er voor open? (kritiek komt er...);
- Willen we hierin investeren en daarna veel tijd winnen? (de kost gaat voor de baat).

Daarna komen de andere vragen:

- Welke informatie moet (BBV) en wat kan (doen we tot nu toe extra)?
- Welke informatie willen we (de Raad) per se?
- Willen we het aantal programma's blijven handhaven of kunnen we met minder doen?
- Wat kan er uit de paragrafen?
- Het gaat om de essentie van de bedrijfsvoering, de conclusie van het weerstandsvermogen, etc.

Moet de onderbouwing er helemaal in?

Er zijn grenzen aan de informatieverstrekking. Die grens ligt bij de leesbaarheid van het stuk. Het antwoord geven op de vragen waarvoor de Raad (en het ministerie voor SiSa) verantwoordelijk is en over moet besluiten.

Het beantwoorden van deze vragen zal eerst veel tijd vergen, maar zal daarna jaarlijks veel tijd- en kwaliteitswinst opleveren. Immers elke regel die we schrijven kost zeker vijf minuten bedenk-, schrijf- en leestijd. Het is de moeite waard om daarbij stil te staan. Het kan u veel opleveren.

Compacter loont

Bewaking van de lasten en baten, van het weerstandsvermogen en van de voortgang van de bezuinigingen vraagt om duidelijke, korte en compacte informatie, voor Raad, College en voor directie en management. Het compacter maken van de begroting en jaarstukken loont echt. Stel u voor: iedereen leest met plezier en begrip de begroting en de jaarstukken. En op de koop toe levert dat een enorme besparing voor het samenstellen van begroting, tussentijdse informatie en jaarstukken op. De basis van het bereiken van een compacte informatiecycclus begint bij het compact opstellen van een begroting. Heeft u het lef?